

Kinh Pháp Cú số 315

Kalama tri ân bạn ngọc_ngopham ghi chép.

[10/01/2023 - 02:07 - ngọc_ngopham]

Nam Mô Bốn Sư Thích Ca Mâu Ni Phật.

Kính Bạch Chư Tăng, Kính thưa các vị Đại chúng.

...

Sáng nay chúng ta cùng nhau bài kệ 315.

Trong câu kệ Pali, Đức Phật dạy thế này “Nagaram yathā paccantam”.

Nagaram là thành phố; yathā là giống như; paccantam là biên cương, biên địa.

Hòa thượng Giác Đăng dịch là “Như thành chốn biên cương”. Chúng tôi, thấy chữ “thành” nằm một mình chỗ này hơi khó cho Phật tử nên hôm qua chúng tôi có đề nghị cô Diệu Quang xin phép

Thượng tọa Giác Đăng sửa lại câu 1 thành là “Như ở chốn biên thành”.

Sáng nay chúng ta tiếp tục giữ lại bản dịch này.

Như thành chốn biên cương

Đêm canh phòng cẩn mật

Hãy giữ ý gìn lòng

Truân chuyên từng thời khắc

Ai hoang phí đời này

Phải sầu trong đọa lạc

Trong câu kệ Pali “Nagaram yathā paccantam” nghĩa là “Giống như một thành phố ở chốn biên cương”.

“guttam santarabāhīram” - mọi người ở đó phải làm chuyện bảo vệ. Guttam là bảo vệ;

santarabāhīram là ngăn ngừa sự tấn công từ bên ngoài vào.

“Evam gopetha attānam” - ... chữ “tha” ở đây là mệnh lệnh cách trong tiếng Pali ngôi thứ 2 số nhiều - nghĩa là “ Cũng như vậy các người hãy tự bảo vệ chính mình”

“Khano vo mā upaccagā” - Khano cùng 1 chữ với chữ Khana là thời khắc - đơn vị thời gian ngắn nhất, ở đây vì văn phạm tiếng Pali chỗ này Khana được chia thành Khano; vo là của các người, do các người; ma là đừng - do not trong tiếng Anh; upaccagā là trôi qua. “Khano vo mā upaccagā” là đừng để thời giờ trôi qua một cách vô ích.

“Khanātītā hi socanti” - ai mà hoang phí thời gian, ai mà coi rẻ thời gian

“Nirayamhi samappitā” - sẽ bị khổ trong địa ngục

Nói sơ qua mình thấy nó khô như vậy nhưng xin thưa nội dung câu kệ này rất là gần gũi với chúng ta. Gần gũi đến mức trong từng hơi thở, trong từng xê dịch của cây kim đồng hồ đều gắn liền với bài Kinh này. Cái mà chúng ta gọi là cuộc đời, đầu đó là cuộc đời của 1 tổng thống hay là cuộc đời của 1 kẻ vô danh tiểu tốt, lang bạt kỳ hồ, đau khổ... tất cả cuộc đời của mỗi hạng người trên đời này cũng đều là 1 chuỗi dài của thời gian được ghép nối bởi những bữa ăn, những đêm tối, từng ngày từng giờ.

Chúng tôi nhớ có một câu rằng, ở trong 1 buổi giảng nào đó, chúng tôi đã từng nói như thế này. Có nhiều cách tu lắm. Mình nhìn lên pho tượng của Đức Phật, mình nhìn lên ánh mắt của Đức Phật cũng là một cách tu. Mình ra ngoài nghĩa trang mình ngồi, cũng là một cách tu.

Nhà thơ Du Tử Lê nói rằng, mỗi lần ông có 1 chuyện buồn gì đó về con người, về nhân tình thế thái, ông ra ngoài nghĩa trang ông ngồi, ông nhìn những tấm mộ bia, lòng của ông thanh thản trở lại. Câu nói đó là câu nói của 1 nhà thơ, của 1 nghệ sĩ. Nhưng trong cái nhìn của Đạo Phật, mình phải nói rằng, tất cả buồn vui của chúng ta trong cuộc đời này đều được khởi đi từ ảo giác, ảo niệm của

XIN LƯU Ý – BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỈNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

chúng ta về thời gian, về không gian và những điều kiện sinh hoạt chung quanh. Mình nghĩ rằng mình có 1 cuộc đời, mình nghĩ rằng mình có những năm tháng tuổi trẻ, mình nghĩ rằng mình có 1 tương lai, có 1 sự nghiệp, mình nghĩ rằng mình có cái này cái kia, cái kia có mình, mình có trong cái kia, trong cái kia có mình, mình nghĩ như vậy mình mới khổ.

Và phải nói rằng, có 1 định nghĩa rất là chuẩn xác về cuộc sống này mà Đức Phật đã dạy trong ... (tiếng Pali): Nay các Tỳ kheo, trong từng giây phút các thọ, tướng, hành, thức, uẩn, trí giới của các người mà vô thường cũng có nghĩa từng giây phút các người bị sanh già bệnh chết. Chứ không cần phải đi vào quan tài nằm đó với 1 thân xác cứng lạnh vô hồn mới gọi là chết. Trong từng giây phút của mình trong đời sống, tâm sinh lý của mình luôn luôn sinh diệt không ngừng như 1 dòng chảy liên tục chính vì mình không thấy như vậy, mình không có ý niệm về thời gian. Chính xác như vậy. Mình không thấy được cuộc đời hay sự nghiệp của mình chỉ là 1 đoàn tàu được ghép nối lại bởi vô số toa tàu buồn, vui, vinh, nhục,..., thành bại. Không thấy được rằng cuộc đời của mình có hoa hồng, gai góc, nước mắt, nụ cười, đau khổ, hạnh phúc - tất cả những thứ rối rắm này lấp rá, ghép nối nên cái gọi là cuộc đời của mình. Mình sống trong mộng mị đó và mình có hạnh phúc. Và dĩ nhiên, sống trong mộng mị nên hạnh phúc có được cũng là hạnh phúc mộng mị và đau khổ có được trong đời sống này cũng là một thứ đau khổ mộng mị. Mà vì mình không biết được mọi thứ là mộng mị cho nên mình gặp cảnh hạnh phúc là mình đắm đuối 1 cách ... khi mình gặp cảnh bất toại, đau khổ mình cũng đau khổ 1 cách ...

Bài Kệ này mở ra cho chúng ta cùng một lúc rất là nhiều vấn đề quan trọng. Thứ nhất, Đức Phật dạy cho mình có 1 cái định nghĩa thật là chuẩn xác về ý niệm thời gian. Ngài dạy cho chúng ta đời sống này về thời gian chiều dài của nó vốn dĩ chỉ là từng sát-na ghép nối lại mà thôi. Nếu như vậy có nghĩa giá trị đời sống của chúng ta vốn được hình thành qua từng giây khắc một.

Giống như 1 câu nói ở Tây phương, họ nói: Nếu trong từng giây phút hiện tại ta không biết mỉm cười thì suốt cuộc đời này ta không thể nào mỉm cười.

Ngày xưa lúc còn bé, tôi đọc câu danh ngôn đó tôi không hiểu. Tại sao trong từng giây phút anh không mỉm cười thì cả cuộc đời cũng sẽ không mỉm cười? Thì ra có tuổi 1 chút, mắt đã bắt đầu có dấu chân chim, tóc đã bắt đầu có muối tiêu rồi, chúng ta có thể hiểu được 1 phần vì sao. Vì 1 lý do rất là đơn giản cuộc đời của anh vốn dĩ được ghép nối bởi vô số giây phút ngắn ngủi. Nếu bây giờ anh không cười, ngày mai anh cũng không cười được.

Có 1 câu chuyện mà mỗi người trong chúng ta có thể được cả triệu, cả tỉ lần mà chúng tôi vẫn không ngần ngại kể lại 1 lần nữa. Câu chuyện về lời quảng cáo của 1 quán ăn: ngày mai khách đến ăn không cần trả tiền. Câu quảng cáo này hấp dẫn 1 anh thực khách. Hôm sau anh tìm đến và gọi tất cả những món mắc tiền nhất. Sau khi anh ăn xong, ra đi không 1 lời cảm ơn và từ biệt. Chủ quán giữ anh ta lại và đòi tiền, anh thực khách cự lại và chỉ tay lên quảng cáo. Anh nói hôm qua tôi thấy bảng này nên hôm nay tôi mới đến để ăn miễn phí.

Ông chủ quán nói: quảng cáo đó do chính chúng tôi ghi và có nội dung cực kỳ nghiêm túc không hề dối trá. Trước khi rời khỏi nơi này, chúng tôi muốn ông đọc lại lời quảng cáo trên tấm bảng đó rồi ông muốn đi đâu thì đi.

Ông thực khách thấy chuyện này đơn giản quá nên mới đọc, cũng chỉ là những câu ngày hôm qua. “Ngày mai thực khách đến ăn ở quán không phải trả tiền”

Ông chủ quán nói: quảng cáo ghi là “ngày mai” không phải “bữa nay” mà bây giờ ông mới ăn xong là “bữa nay” thì ông phải trả tiền chứ.

Ông thực khách phải cắn răng trả tiền.

Đây chỉ là 1 câu chuyện cười nhưng rất cần thiết cho nội dung này. Bởi vì đời sống của mình, của 1 vị Giáo hoàng, của 1 Thượng tọa, của 1 ... vô danh nghèo hèn mạt hạng cũng chỉ là sự ghép nối của vô số sát-na danh pháp và sắc pháp, của vô số giây khắc buồn vui mà thôi.

Đức Phật dạy mình hãy sống, hành động, tu tập và suy tưởng bằng tâm trạng của cư dân vùng biên thùy luôn luôn bị đe dọa bởi giặc ngoại lai.

XIN LƯU Ý – BẢN NHÁP CHƯA HIỆU ĐỈNH – XIN TRÁNH IN ẮN PHỔ BIẾN

Chúng ta biết rằng có 1 giai đoạn lịch sử rất dài ở Trung quốc, đặc biệt là vùng biên giới phía Bắc Trung hoa ngày xưa. Những sắc dân thiểu số như là người Liêu, Khiết đan, Tây hạ... họ khổ lắm, tạm gọi là sống trong vùng xôi đậu. Ban ngày là sự cai trị của Trung quốc, ban đêm là của các sắc dân... Tâm trạng của người dân rất là khổ.

Trong bài Kệ này Đức Phật mô tả có 2 vấn đề phải lưu ý. Thứ nhất, ý niệm thời gian trong đời sống rất là ngắn ngủi. Ta gọi cuộc đời cho vui vậy thôi chứ đúng ra nó chỉ là từng giây khắc thời gian cực ngắn. Chúng ta vẫn nhớ mình niệm Phật, mình nhìn lên pho tượng Phật cũng là 1 cách tu.